

SZOMBATHY BÁLINT

MOZGÁSKÉPEK

MOTION-
PICTURES

SZOMBATHY BÁLINT

AKTIVIZMUSOK: MOZGÁSKÉPEK

ACTIVISMS:
MOTION-PICTURES

KÉPÍRÁS FÜZETEK
2010–2011

TELEFOTÓ MUNKÁK

A 80-AS ÉVEKBŐL

A nyolcvanas évek elején már érezni lehetett az újabb festészeti lendület karcsapásait. A gesztus, a mozgás, az érzelmi kitörés és a történelmi pátosz feltámadt hosszú téli álmából, amelybe a hatvanas-hetvenes évek modernizmusa száműzte. Ismét az ecset, az olaj és a vászon lett az első számú művészeti médium.

Soha sem festettem, nem voltam soha festő. De ekkor magam is éreztem, ideaközpontú művészetemet – legalábbis annak egy szegmensét – némi-
leg másmilyen mederbe kell terelnem. Egy olyan mederbe, amelyben megjelenik ugyan az új képiség zabolátlan poétikai lelkülete, de mindez továbbra is távol marad a piktúra világától. Mert körülöttem mást sem láttam, mint azt, hogy a konceptuális művészek sebtében visszatáncolnak a festőállványhoz. Azok, természetesen, akik számára a művészeti megnyilatkozás elsősorban stilisztikai álláspontot jelentett, nem pedig emberi-alkotói magatartást. A stílus naponta változtatható, ez utóbbi nem.

Egy napilap grafikai szerkesztőjeként felfigyeltem egy olyan médiumra, amely a művészetben az ideig nem volt használatos. Ez volt a telefotó-, avagy a képtávíró-készülék, mellyel elektronikus úton nagy távolságból lehetett hírgyűnökségi képeket továbbítani és zurnalisztikailag alkalmazni. A rostos szerkezetű, sárgás-barnás papírral dolgozó Mufax készülékeket a nyolcvanas évek közepén felváltotta a gépeknek az a nemzedéke, melyek már sima fehér hordozóra vitték rá a fotókat. A nyomatok egy része olyannyira képhibás volt, hogy kialakult a pragmatikus rendeltetésen túli sajátos esztétikája. Egy olyan benne rejlő esztétikai minőséget termeltek, amely par excellence művészeti minőség volt. Csak egy felismerés és egy elhatározás kellett, hogy a másodlagos nyelv szintjéről felzárkózzanak az elsődleges szintre, az esztétikumba. Ennek szellemében jártam el, amikor a szemétkosárba szánt selejtből a szenzibilításon átszűrt műtárgy-kollekciót alakítottam ki. *Objet trouvé*-gyűjteményt, avagy ready-made-t a javából.

A hibás, dekonstruált fotóképek távol álltak az új festészet kánonjaitól és nyelvi természetétől, de valamiképpen visszaadták a ziláltságnak azt a fokát, amely a trend festményein felfokozott zaklatottságban csúcsosodott ki. Tükrözték az eltévelyedett kor vizuális hangulatát; azét a történelmi korszakét, amely felbolygatott történetisége révén újabb összetűzéseknek vált foglalatává. A művészetben a szabálytalanság és a káosz effektusaiban megjelentek a hagyományos modernista képromboló és képszerkesztő eszközök emlékképei, úgymint a kollázsolás és a montázsolás reminiszcenciái. Csak míg a kézíleg gyártott papírkollázsokban és -montázsokban a képi változások egyben anyagi, fizikai természetűek is, emitt kizárólag felületiek, ikonográfiaiak, és nem érintik a kép anyagi állagát. Másrészt a telefotók grafizmusai gyakran olyan ismétlődő, absztrakt, sőt, szuprematistának nevezhető mikrostruktúrákat alakítanak ki, melyeket hagyományos eszközökkel lehetetlen létrehozni. A dolog ellentmondása, hogy a tökéletesnek tervezett gép, illetve az elektronikus hírcsere makulátlannak hitt mechanizmusa tökéletlenül működve is értelmes műveletet hajt végre: a művészetnek dolgozik, és hívatlan aktórként lép fel.

A telefotó-képek az elektrográfia családjába tartoznak, lényegében a grafika és a fotográfia határán helyezkednek el. Mindegyik telefotó-munka egyedi példány, ez által is különválva az alapvetően sokszorosításon nyugvó grafikai és fotográfiai műfajoktól. A telefotó-készülék esetében döntő mozzanat, hogy kétszer nem tudja elkövetni ugyanazt a hibát. Esetében ez egy velejáró gépi tulajdonság, és ezért van az, hogy mindegyik általa gyártott munka eredeti, holott egy sokszorosításra kitalált médium van mögötte. Páratlanul szép ellentmondás, amely megmagyarázza, miért különülnek el az általam a művészetbe beemelt telefotó-művek a növekvő sodrású elektrográfiai produkciótól. Azon kívül, természetesen, hogy rajtam kívül senki sem használta ily módon ezt az alapjában véve különösen ritka, ma már nem is létező távközlési eszközt. (2010)

WIRE-PHOTO WORKS FROM THE 1980S

The first years of the eighties saw a revived impetus for painting. The long winter's sleep, to which gesture, movement, passionate outbursts and historical pathos were confined during the modernism of the sixties and seventies, was over. Brush, oil and canvas regained their position as primary artistic medium.

I am not a painter; I have never made a single painting. At the time, however, I also felt prompted to re-orient my concept-centred art, or at least a segment of it. I felt a need to steer my work into a somewhat different direction, whereby the unrestrained poetic spirit of the New Imagism could manifest itself, while still keeping its distance from the realm of painting. All around me, all I could see was conceptual artists rushing back to the easel. More precisely, those for whom this form of artistic expression signified a stylistic stance rather than a human-creative attitude. You can change your style each and every day, but this does not hold for the latter.

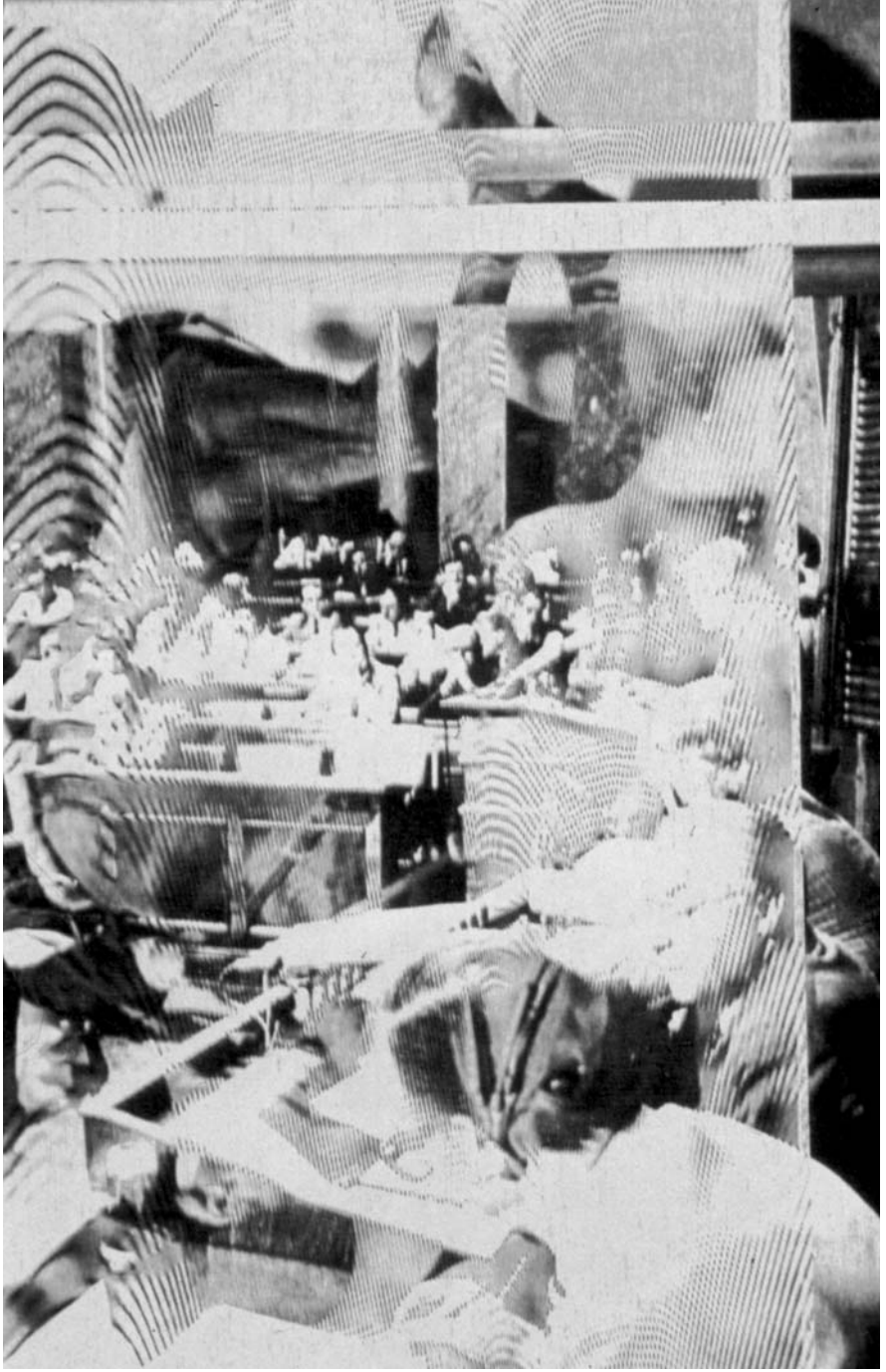
While working as the graphic design editor of a daily newspaper, I became interested in a medium that had not been employed in art before. This was the facsimile telegraph, an electronic device to transmit newspaper pictures from remote locations for journalists. These old "Mufax" machines, which worked with yellowish-brownish paper of a fibrous texture, were replaced in the mid-1980s by a new generation of devices that reproduced photos on a smooth white surface. The majority of the resulting images contained so much error that, beyond their pragmatic use, a specific aesthetic quality was generated. The images printed by those old facsimile machines had an immanent aesthetic quality, an artistic quality *par excellence*. It only needed an act of recognition and decision to raise them from the level of secondary language to the first level, to that of aesthetic quality. With this in mind, I collected the defective copies, destined for the dustbin, and used them to create a collection of artworks filtered through my sensibility. A collection of *objets trouvés*, or ready-mades in the literal sense.

The defective, deconstructed photographic images were far removed from the canon and linguistic character of New Painting; yet, in some way, they manifested a grade of disorder that culminated in the enhanced tormented character of the paintings of this trend. They reflected the visual atmosphere of that particular perverted era; a historic period that, through its dredged-up historicity, became the epitome of ever-renewed clashes. Within art, the memory traces of traditional modernist devices for the destruction and construction of images appeared in the effects of irregularity and chaos, bringing along reminiscences of the techniques of collage and montage. The difference, on the one hand, is that the visual alterations in the manually produced paper collages and montages imply changes in the material, physical qualities, while the alterations here concern only the surface, the iconography, and the material substance of the image is left untouched. On the other hand, the graphisms of a wire-photo often produce repetitive, abstract, or even Suprematist, micro-structures, which would be impossible to create by traditional means and devices. There is a sense of irony in the fact that a machine that was designed to function perfectly, or the supposedly faultless mechanism of electronic communication, performs a sensible function even if it operates imperfectly: it works for art, assuming the role of an uninvited actor.

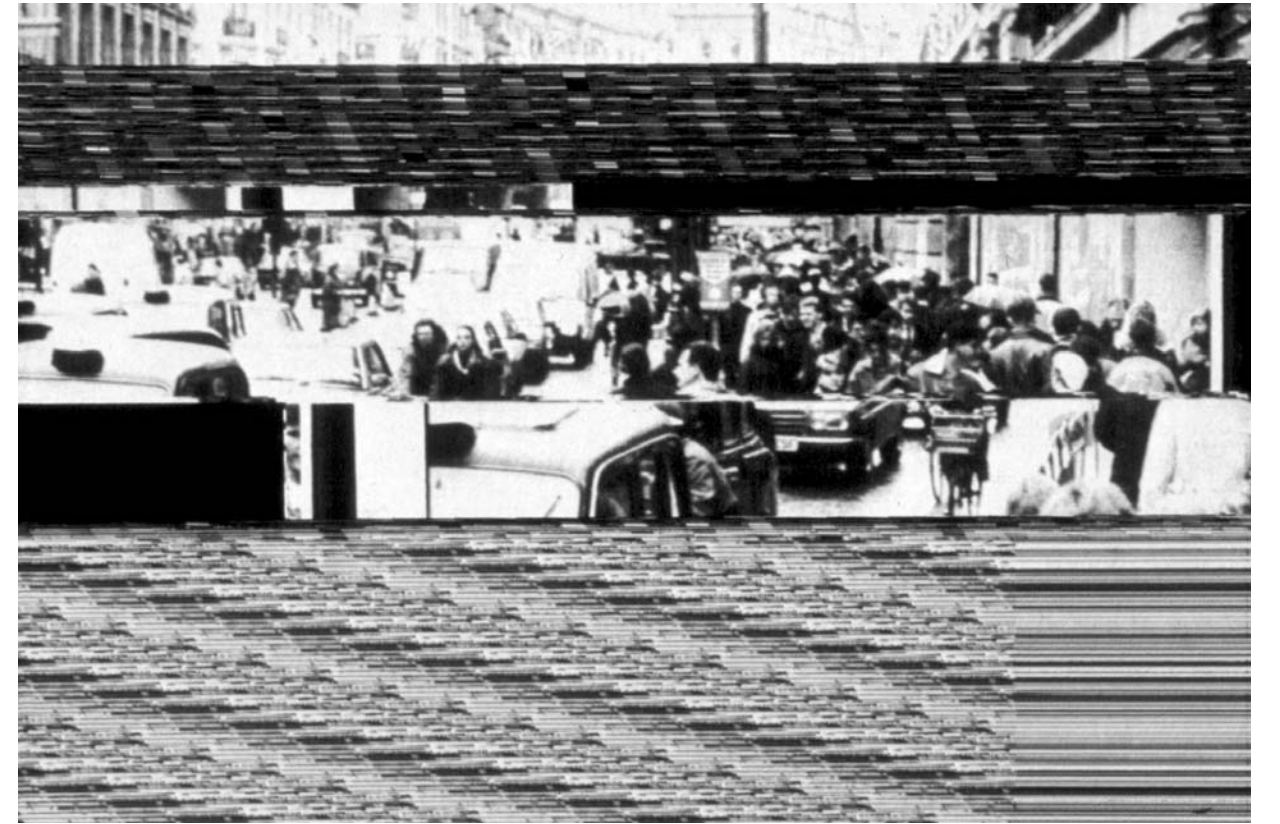
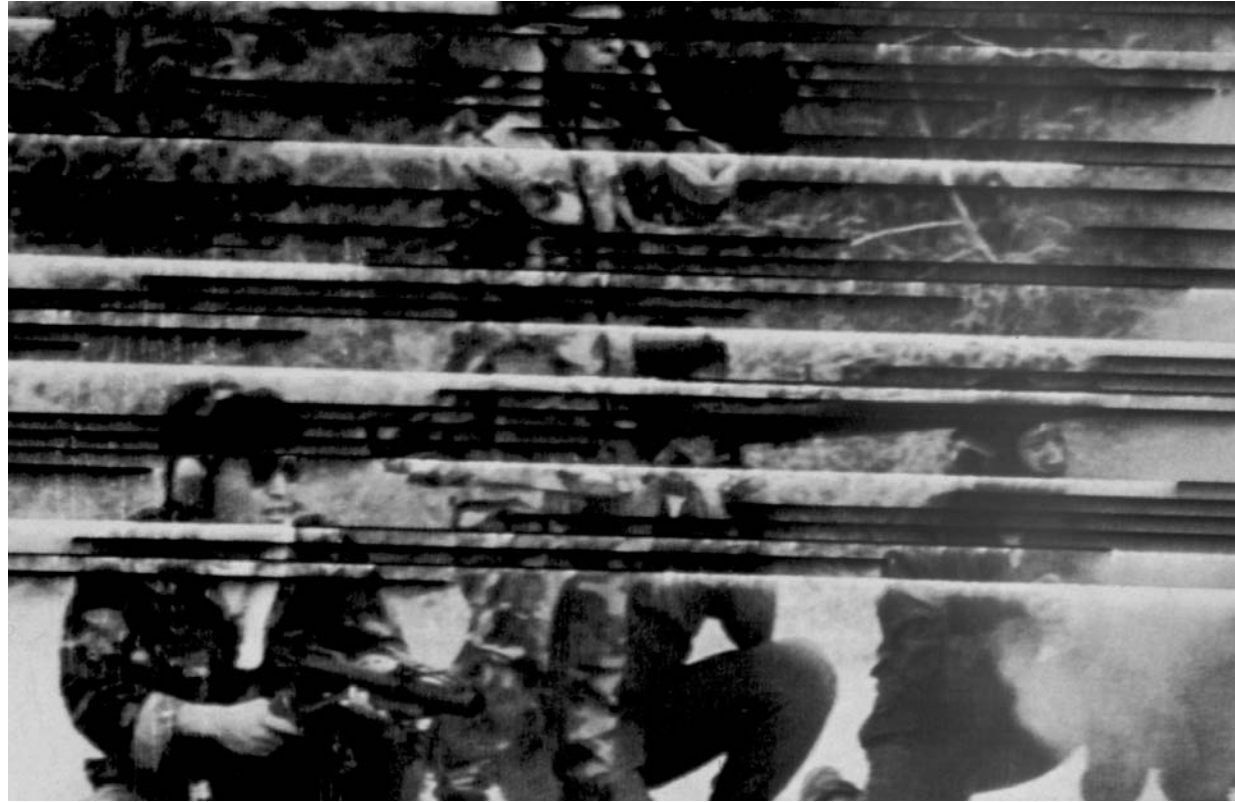
Wire-photo pictures belong to the family of electrography, on the borderline between graphic art and photography. Each wire-photo work is a unique copy, which differentiates it from the graphic and photographic media that are fundamentally based on methods of multiplication. A crucial aspect of the facsimile machine is that it cannot make the same mistake twice. Owing to this inherent characteristic of the mechanism, each piece it produces is original, even though the medium behind it was conceived and designed for a multiplicative process. This contradiction of an unmatched beauty makes the wire-photos that I have embraced in art stand apart from the ever increasing body of contemporary electrographic production, in addition to the fact that this outdated telegraphic apparatus has been used by hardly any other artist that I know of. (2010)

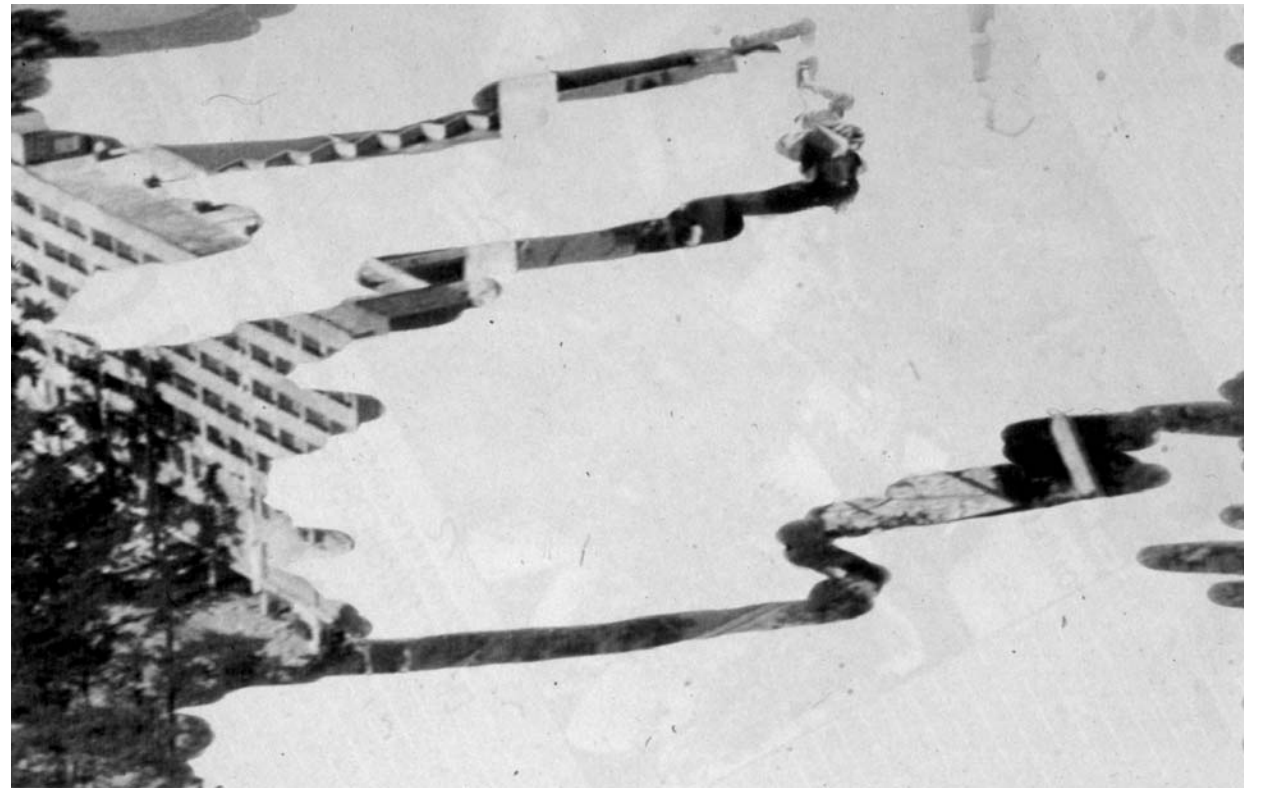
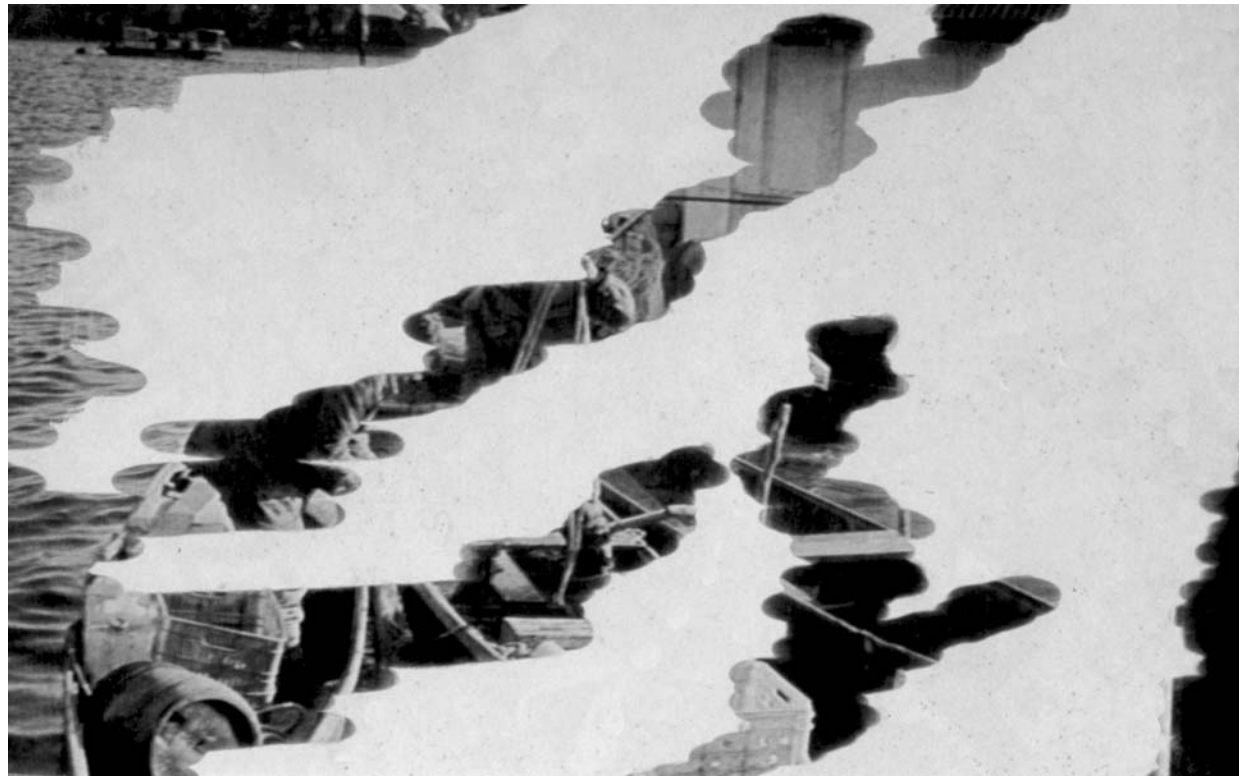

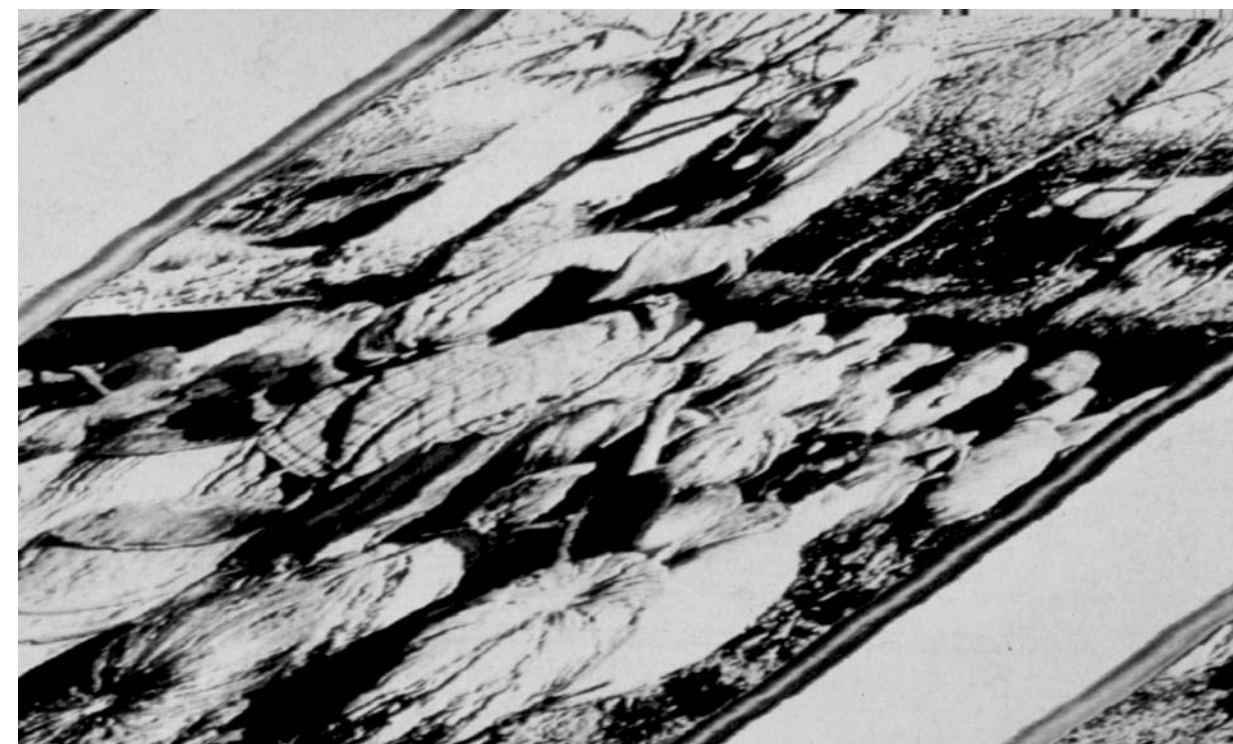
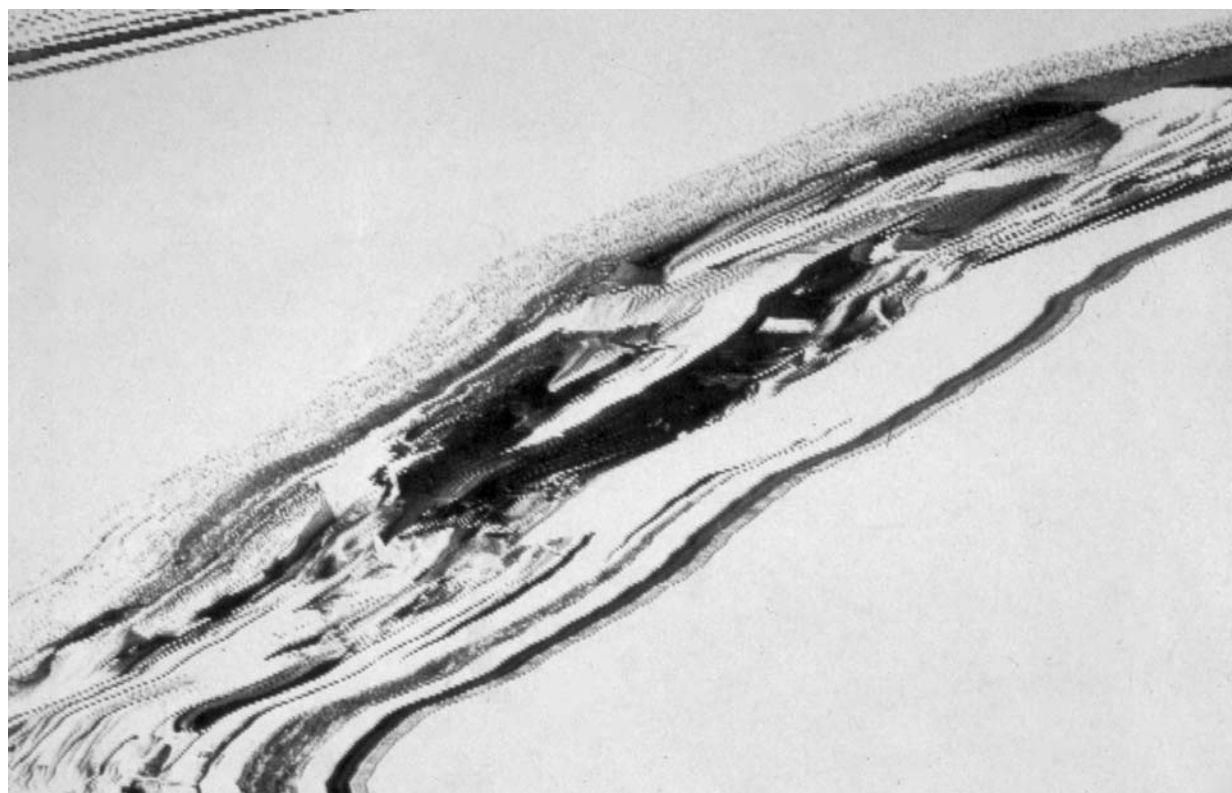

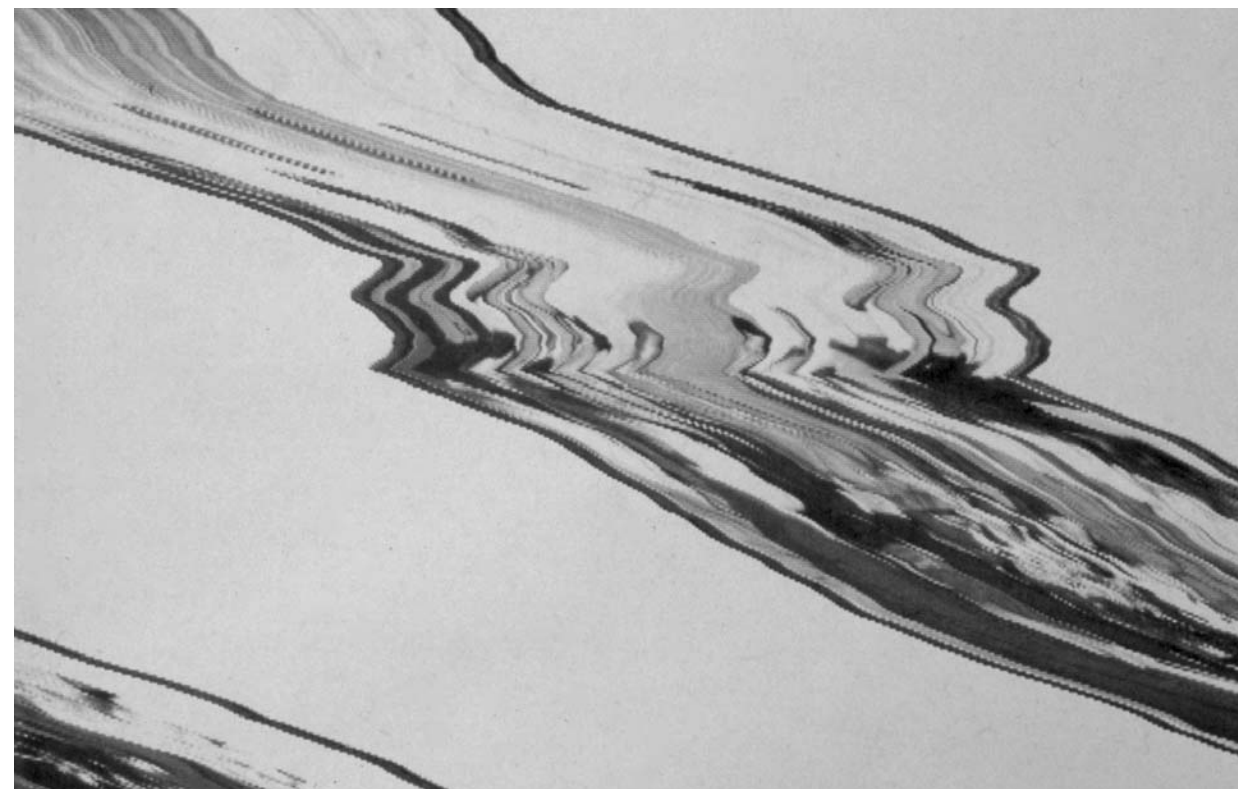
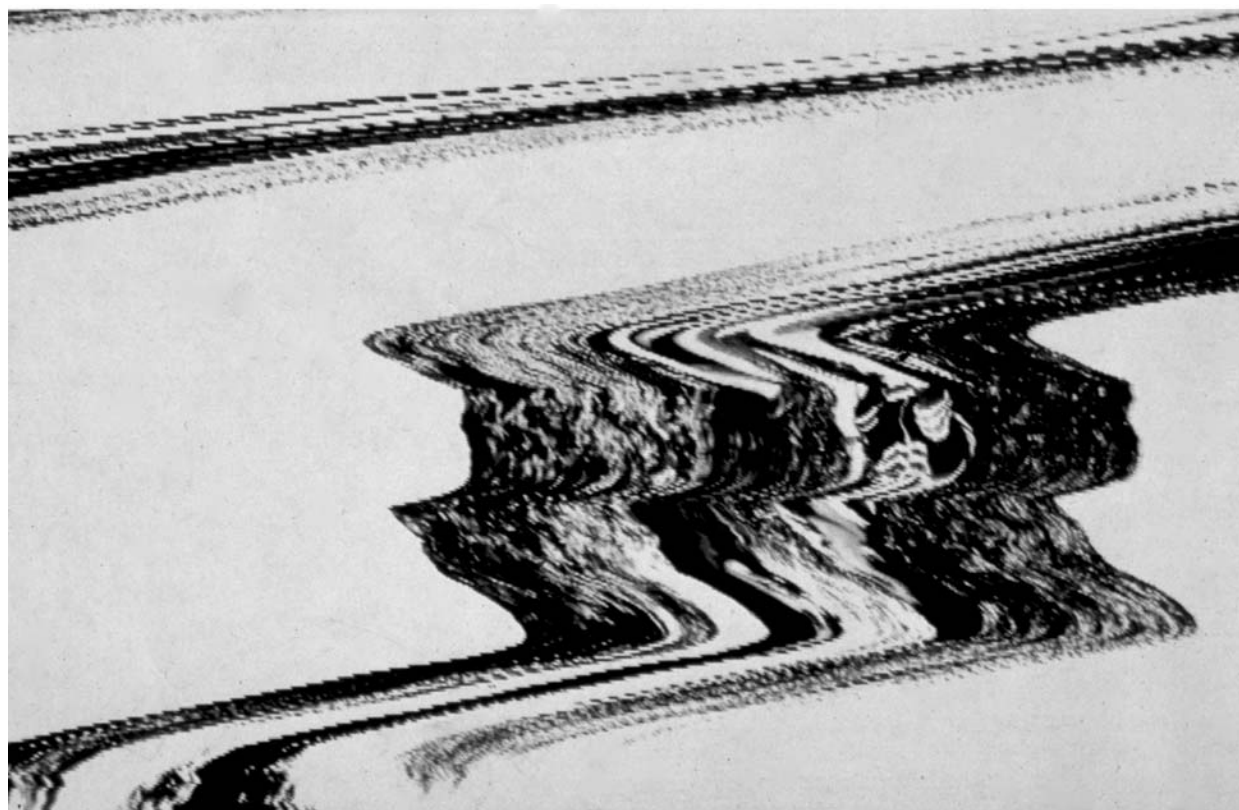

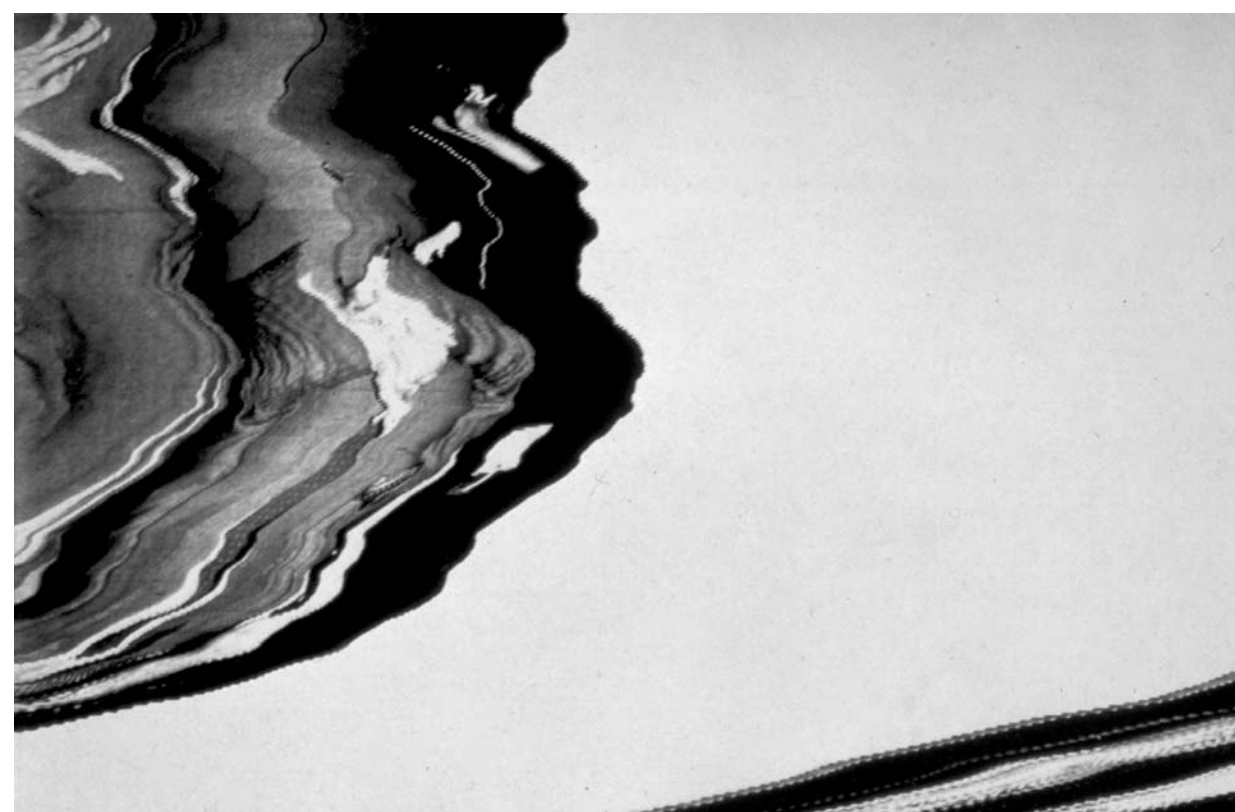
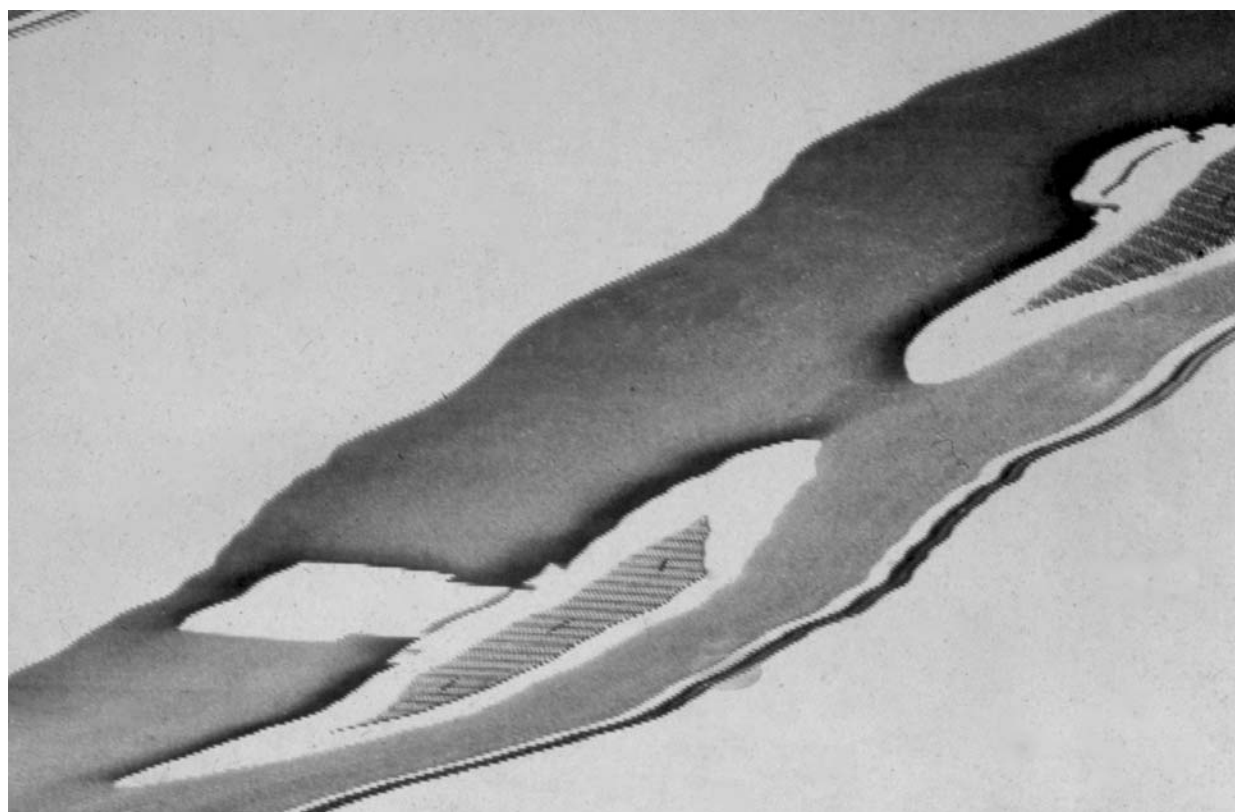

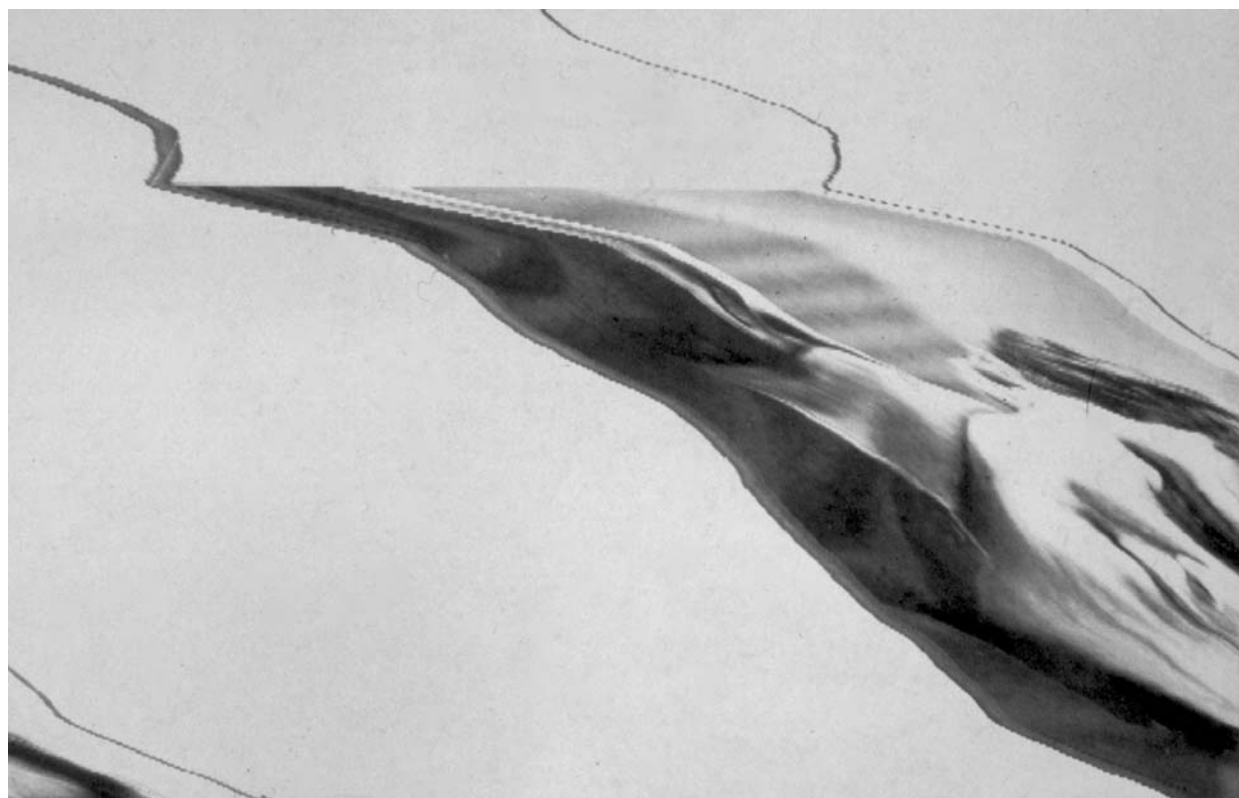

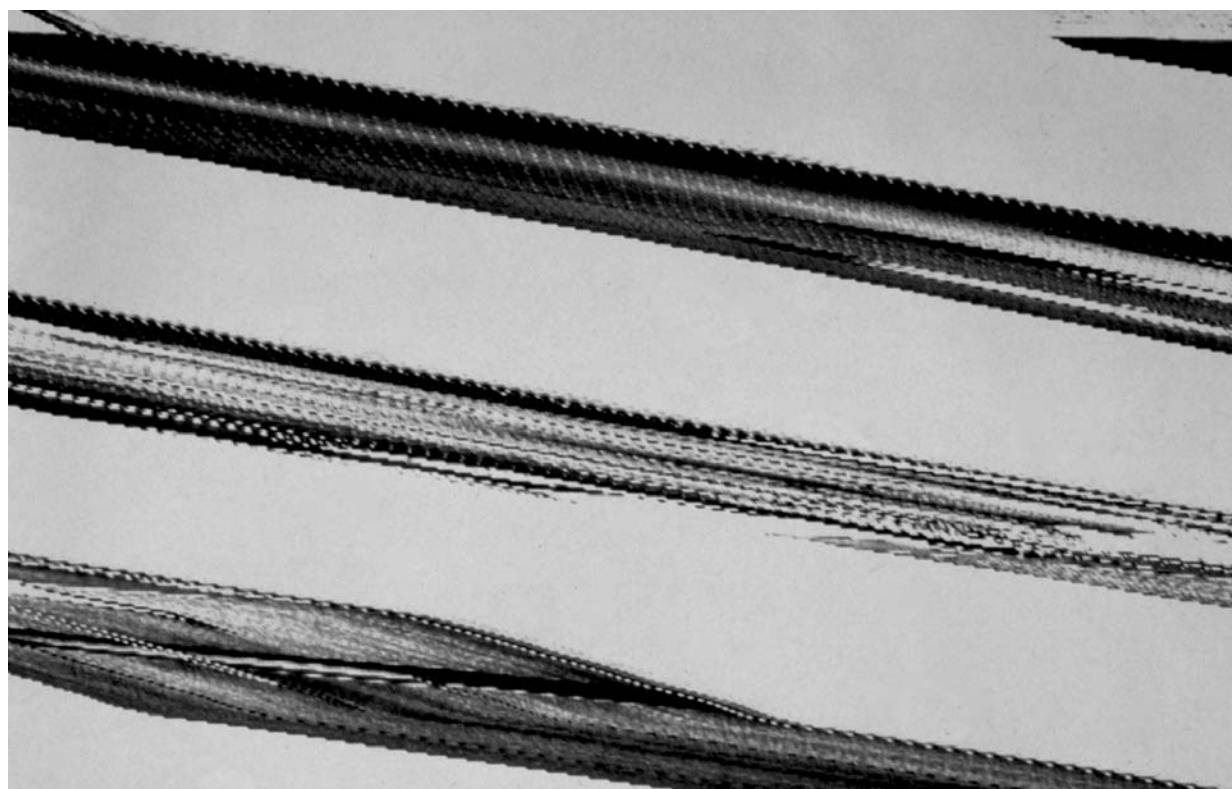

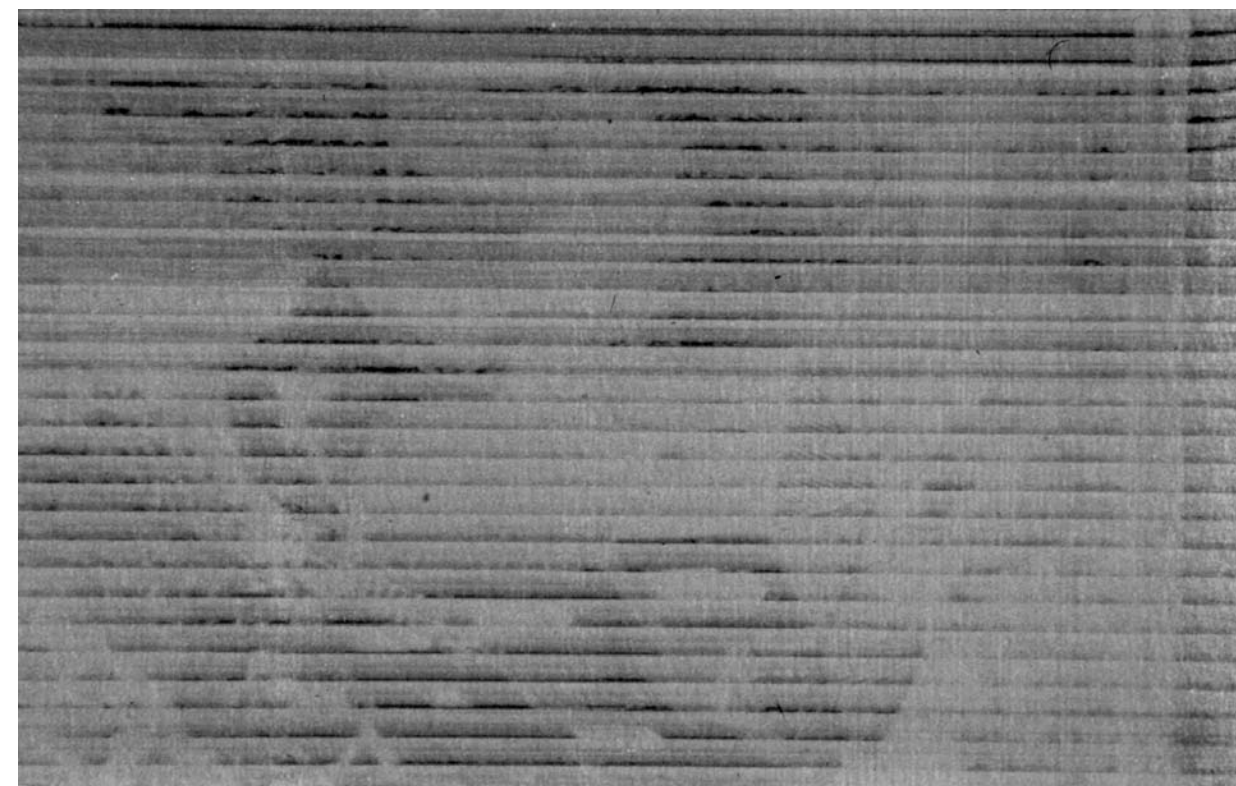
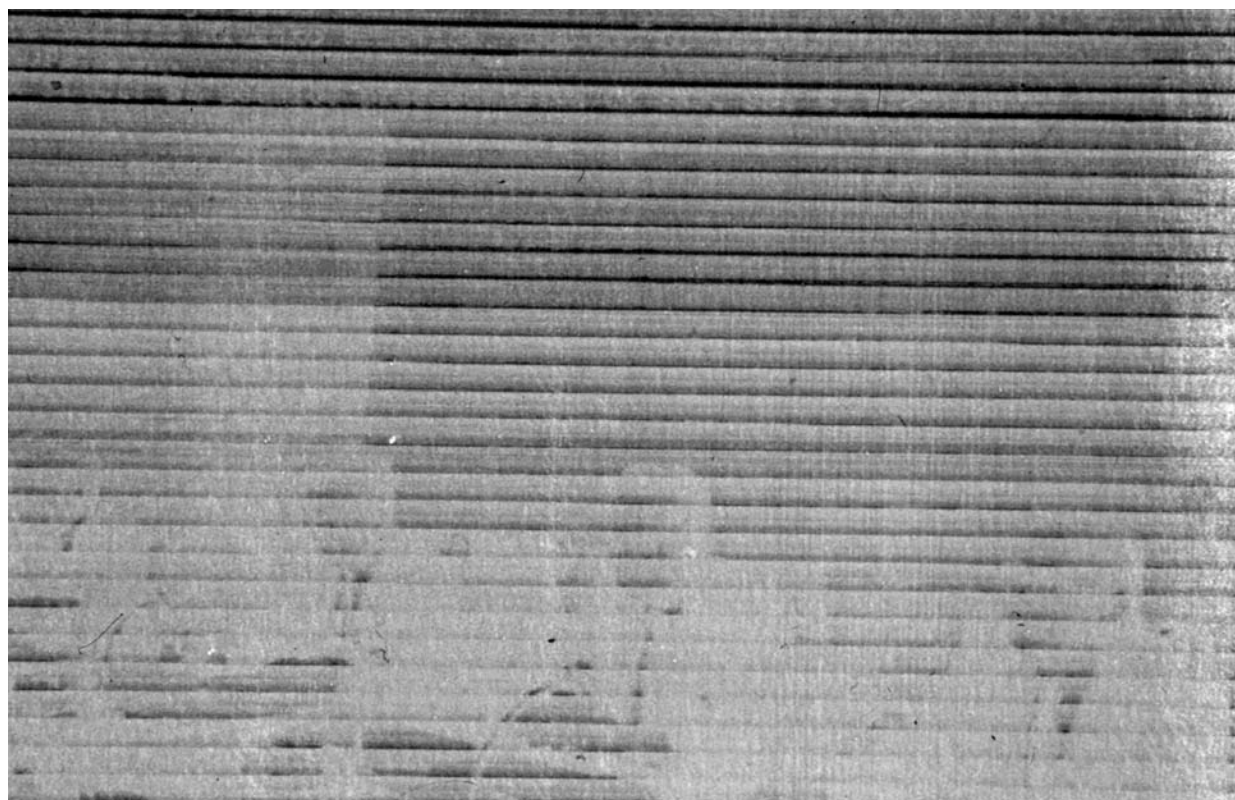

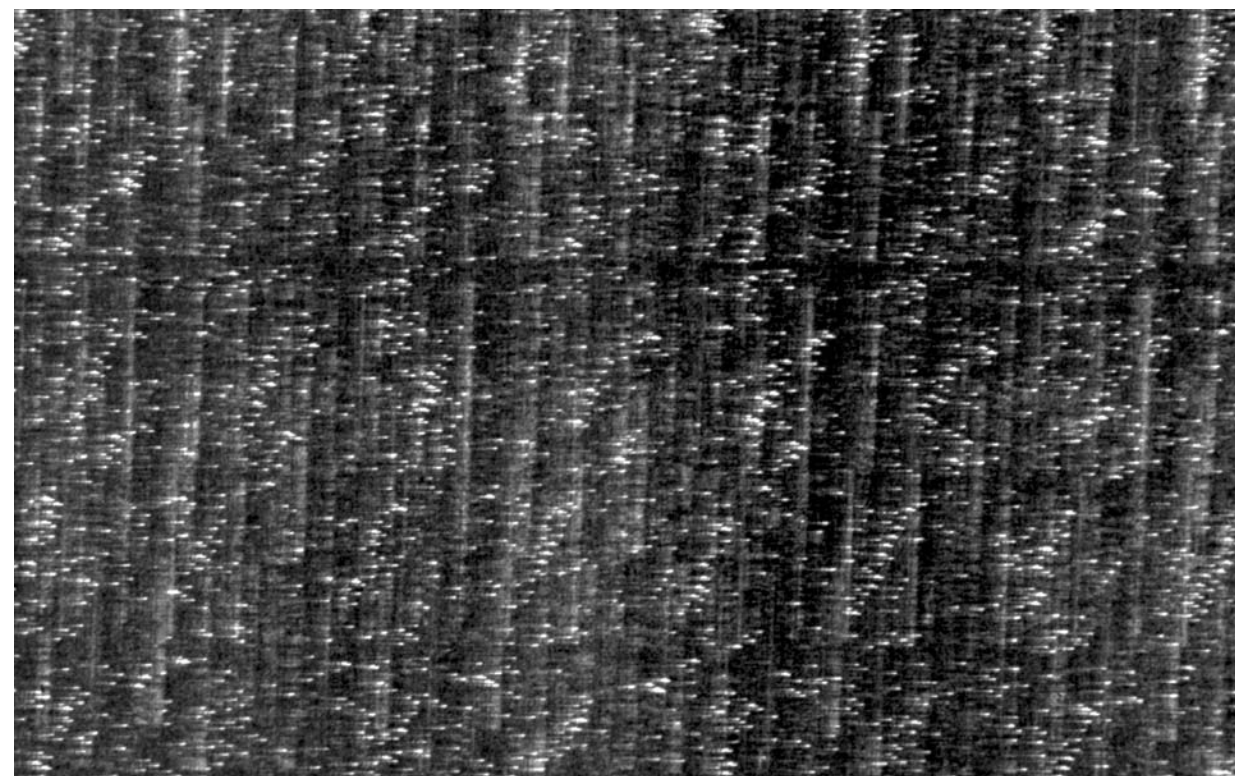
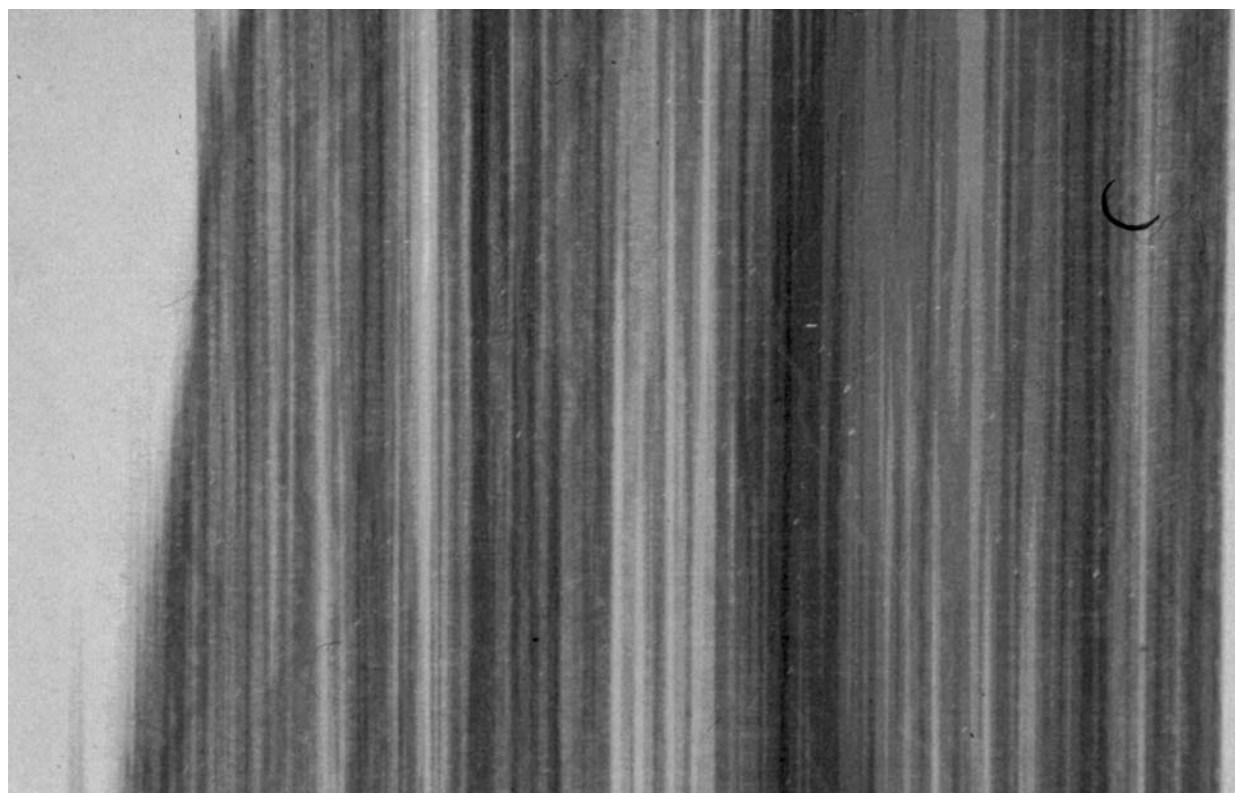

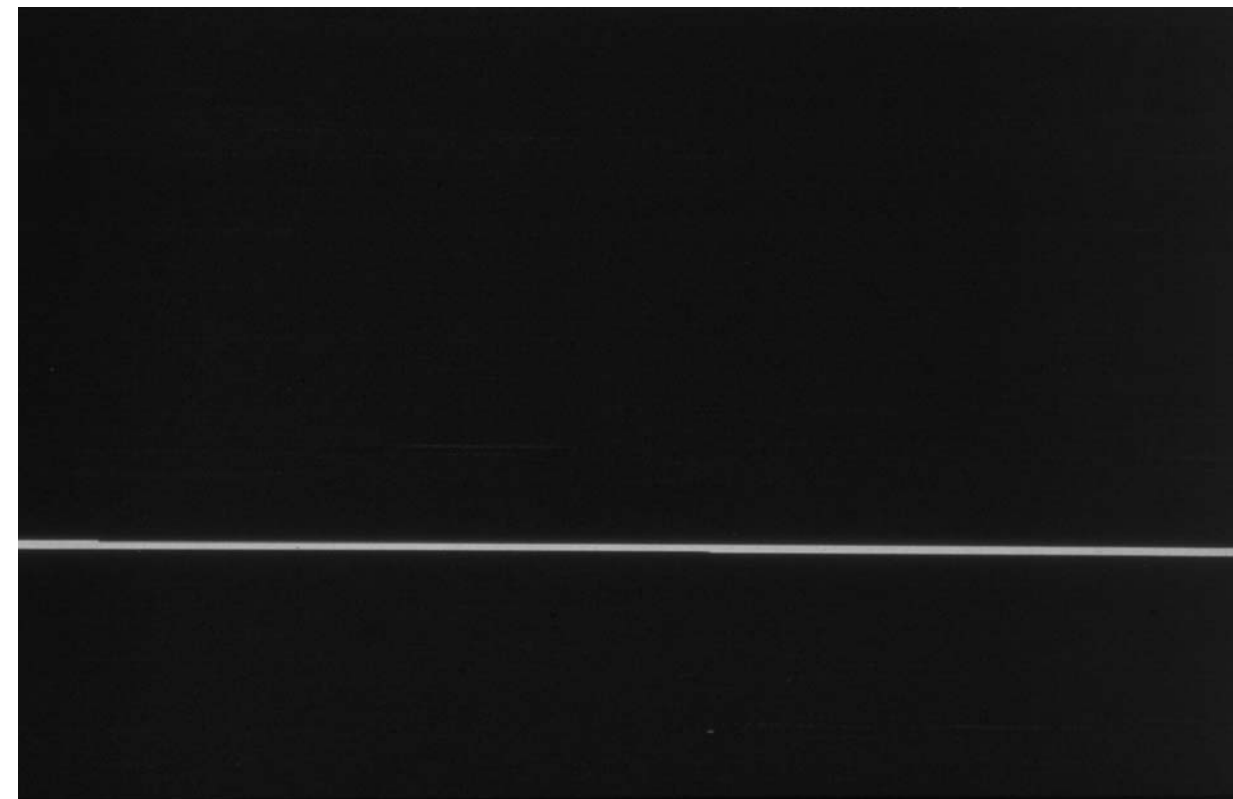
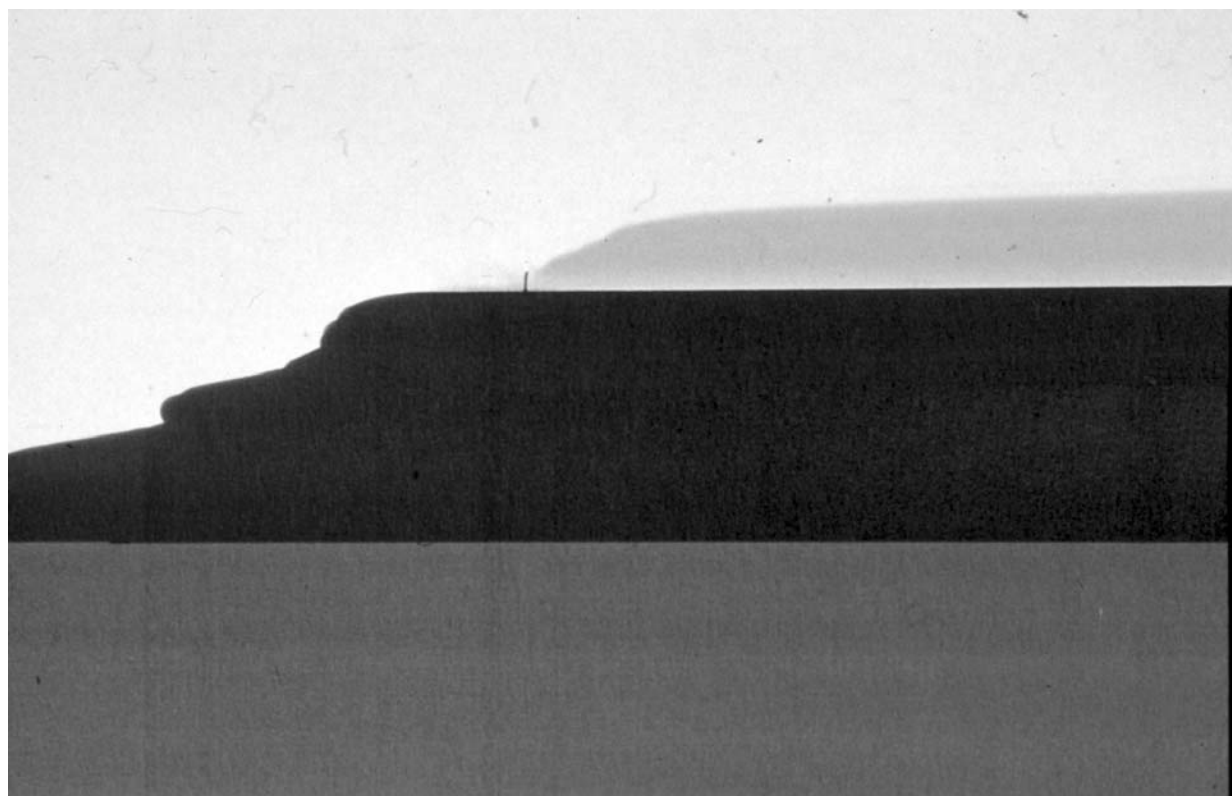

Válogatott bibliográfia

Denegri, Ješa: *Balint Szombathy*. In: *Fragmenti: šezdesete–sedamdesete. Umetnici iz Vojvodine*. Prometej, Novi sad, 1994

Pejić, Bojana: *Body-based Art: Serbia and Montenegro*. In: *Body and the East – From the 1960s to the Present*. Museum of Modern Art, Ljubljana, 1998

Howell, Anthony: *The Analysis of Performance Art*. Harwood Academic Publishers, Amsterdam, 1999

Gržinić, Marina: *Encountering the Balkan. The Radicalization of Positioning*. In: *Art in Europe 1990–2000*, Skira Editore, Milano, 2002

Šuvaković, Miško: *Art as a Political Machine: Fragments on the Late Socialist and Postsocialist Art of Mitteleuropa and the Balkans*. In: *Postmodernism and the Postsocialist Condition – Politicized Art Under Late Socialism*. University of California Press, Berkeley–Los Angeles–London, 2003

Djurić, Dubravka–Šuvaković, Miško ed.: *Impossible Histories – Historical Avant-gardes, Neo-avant-gardes, and Post-avant-gardes in Yugoslavia, 1918–1991*. Massachusetts Institute of Technology, Cambridge–London, 2003

Milenković, Nebojša: *An Aesthetics of Freedom or Politics of Freedom (A Guide through the Art of Bálint Szombathy, 1969–2005)*. In: *szombathy art – monograph*. Museum of Contemporary Art, Novi Sad, 2005

Šuvaković, Miško: *Performing of Politics of Art – Transitional Fluxes of Conflict (Tactics of Political de-centering of Bálint Szombathy)*. Ibid.

Šuvaković, Miško: *Konceptualna umetnost*. Muzej savremene umetnosti Vojvodine, Novi Sad, 2007

H. Nagy, Péter: *A betűcivilizáció szétrobbantása. Szombathy Bálint szupergutenbergi univerzuma* (monográfia). Ráció Kiadó–Magyar Műhely Kiadó, Budapest, 2008

Šuvaković, Miško: *Evropski konteksti umetnosti XX veka u Vojvodini*. Muzej savremene umetnosti Vojvodine, Novi Sad, 2009

Önálló tárlatok, melyeken a telefotográfiák szerepeltek

1984 Újvidék, Forum Kiadóház Klubja: *Telefotó-kollázsok*

1986 Szabadka, Városi Könyvtár Galériája: *Telefotó-kollázsok*

1987 Szabadka, Képzőművészeti Találkozó Szalonja: *Fotó-fotó*

1992 Budapest, Bercsényi Galéria: *Elektro(f)lux*

1992 Újvidék, Ifjúsági Tribün Képzőművészeti Szalonja: *Elektrografikák*

1994 Budapest, Vasarely Múzeum: *Telefotográfiák*

2008 Split (Horvátország), Galerija Ghetto: *Crno na bijelom (Fekete-fehéren)*

Csoportos kiállítások, melyeken a telefotográfiák szerepeltek

1982 Újvidék, Fotógaléria; Pancsova, Művelődési Központ Galériája: *Fotografija / Grafika*

1983 Újvidék, Vojvodina Sport- és Üzletközpont: *A fénykép útja Vajdaság képzőművészetében*

1985 Ein-Hod (Izrael), Janco-Dada Museum: *The Scroll Unrolls*

1985 Budapest, Fiatal Művészek Klubja; Miskolc, Ady Endre Művelődési Ház: *Nemzetközi „kísérleti művészet” kiállítás*

1986 Szabadka, Képzőművészeti Találkozó: *A hetvenes évek új művészete Vajdaságban – következetesség és folyamatosság*

1987 Sremska Mitrovica (Szerbia), Lazar Vozarević Galéria: *XII. Sremska Mitrovica-i Szalon*

1991 Kaposvár, Somogy Megyei Művelődési Központ: *Árnyékkötők Elektrografikai Kiállítás*

1991 Nyíregyháza, Városi Galéria: *Árnyékkötők Electrographic Art*

1991 Győr, Vastuskós Ház, Napóleon Ház: *I. Nemzetközi Grafikai Biennálé*

1992 Budapest, Budatétényi Galéria: *Árnyékkötők Electrographic Art*

1992 Budapest, Vasarely Múzeum: *1. Biennale d’Art Electro-Images*

1992 Budapest, Dokuplast: *Kontaktus – kortárs vajdasági képzőművészek*

1993 Párizs, Magyar Intézet: *Exposition d’Oeuvres de Sources Électroniques*

1993 Coesfeld (Németország), Kolping–Bildungsstätte: *Árnyékkötők*

1994 Berlin, Magyar Intézet; Budapest, Vasarely Múzeum: *2. Biennale Art Electro-Images*

1995 Győr, Városi Művészeti Múzeum: *Árnyékkötők retrospektív*

1995 Zenta, Városi Múzeum Galériája: *Millecentenárium ’96 – Vajdasági magyar művészek kiállítása*

1995 Budapest, Fészek Galéria; Vác, Művelődési Központ Galériája: *Fénymásolatok*

1996 Szeged, Ifjúsági Ház: *Ami ami – vajdasági képzőművészek*

1997 Budapest, Fiatal Művészek Klubja: *Ami a modern művészetbe belefér és ami kimarad*

1997 Medzilaborce (Szlovákia), Múzeum moderného umenia Andy Warhola: *Jeden z moznych pohľadov – Aktuality v súčasnom juhoslovanskom umeni*

1997 Kaposvár, Városi Művelődési Központ Galériája: *Elektrografika 1997*

1997 Tatabánya, Kortárs Galéria: *Kárpátmedencei Grafikai Tárlat*

1998 Paks, Városi Múzeum; Győr, Bartók Béla Megyei Művelődési Központ; Veszprém, Veszprémi Egyetem Aulája: *Kárpátmedencei Grafikai Tárlat*

2000 Zenta, Városi Múzeum: *Zentai motívumok*

2000 Budapest, Vigadó Galéria: *Matricák 2000 – Nemzetközi Kisméretű Elektrografikai Kiállítás*

2000 Pisa (Olaszország), Accademia d’arte: *Electrography*

2000 Kaposvár, Csokonai Galéria; Budapest, Galéria IX.; Szigetvár, Dzsámi; Vigándpetend, Plébánia; Kapolcs, Művészetek Völgye: *A kereszt – Nemzetközi képzőművészeti kiállítás*

2001 Budapest, Palme Ház: *Széchenyi Művésztelep Alapítvány 2001*

2001 Budapest, Bartók 32 Galéria: *A Magyar Elektrográfiai Társaság bemutatkozó kiállítása*

2001 Nagyvárad, Tibor Ernő Galéria: *Elektrográfia – magyar alkotók 1990–2000 között készült műveiből*

2001 Óbecse, Vuk Karadžić Művelődési Központ: *Elektrográfia – magyar alkotók 1990–2000 között készült műveiből*

2002 Budapest, MAMŰ Galéria: *Tíz éves a Széchenyi Művészeti Alapítvány*

2003 Prága, Magyar Kultúrintézet: *Elektrografie*

2003 Budapest, 2B Galéria: *Költők, írók rajzai, fotói*

2004 Budapest, Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége Kiállítóterme: *Nézőpont – Finn-magyar kiállítás*

2004 Miskolc, Miskolci Galéria: *Árnyékkötők retrospektív*

2005 Székesfehérvár, Pelikán Galéria: *Elektrografika*

2008 Budapest, Karinthy Szalon: *A magyar elektrográfia története 1985–2005, III.*

2009 Budapest, Magyar Alkotóművészek Háza: *Agora digitáliában. Digitális hatások a magyar kortárs művészetben*

2010 Budapest, Magyar Műhely Galéria: *Évzáró csoportos kiállítás*

A katalógus megjelenését támogatta/Supported by

BA MEM Bohár András Magyar Elektrográfiai Múzeum, Szigetvár

© Szombathy Bálint, 2010–2011

Kiadja/Edited by: Képirás Művészeti Alapítvány, Kaposvár, 2010–2011

Sorozatszerkesztő/Editor: Bártai Sándor

Szöveg/Text: Szombathy Bálint

Angol fordítás/English translation: Andrea Szekeres

Tördelés/Layout: Arany Imre – Layout Factory Grafikai Stúdió, Budapest

Nyomta/Printed by: Mester Nyomda, Budapest

ISBN 978 963 872 638 4

ISSN 1589 6129

Hátsó borító/Back cover: Fotó-fotó/Photo-Photo, performance, Békéscsaba, 1987

A kiadvány Szombathy Bálintnak a Magyar Fotográfusok Háza – Mai Manó Házban 2011 május-júniusában rendezett kiállítására készült / This catalogue is published on the occasion of Bálint Szombathy's exhibition at the Hungarian House of Photography in Mai Manó House, Budapest, May – June 2011.

Kapcsolat/Contact: www.maimano.hu

